

ШЕСНАЕСТА НЕДЕЉА ПО ПЕДЕСЕТНИЦИ
св. муч. Анђим Никомидијски, њрей. Теокџистџ,
св. Јоаникије Друџи, архиејиској сръски
Мџ. 25, 14 - 30, зч. 105; 2Кор. 6, 1 - 10; зч. 181.

Архиејиској Никифор (Теџџокос)

БЕСЕДА О ТОМЕ ДА НИКО НИЈЕ БЕЗ ТАЛАНТА

Многи, мислећи да нису добили талант, уопште се не брину о користи ближњег, већ живе испразно, будући уверени да неће дати никак одговор пред Богом о искористеним талантима. Велможа, кажу они, мудрац, уметник, богаташ, су несумњиво добили талант, стога они праведно имају обавезу да користе своје ближњем, а ја сам прост, некњижеван, невешт, сиромашан, какав сам талант задобио и шта ћу предати или како да будем користан? Јер, закључују они, управо прочитано Јеванђеље (о талантима) није учење које се тиче свију, већ само неких, оних, наиме, који су добили талант.

Ово је, браћо и сестре, лаж и очигледна демонска обмана. Јер ако је умножени талант средство којим се удостојвамо блаженог гласа: „слуго добри и верни“ (Мт. 25, 21), ако умножени талант бива повод за већу награду: „у маломе си Ми био веран, над многима ћу те по-

ставити“, и уводи чвека у Небеско Царство. „Уђи у радост Господара твога“, онда због чега Бог, који све подједнако воли (јер је подједнако Творац свију), једним уручује, а другима не ручује таланте? Ово је немогуће, јер би се тиме пројавила неједнакост љубави, лицемерје, неправда, а све је ово далеко од савршенства свесавршенога Бога, даље него што је небо далеко од земље. Из оваквог погрешног мишљења јављају се и друге гнусне последице: Бог је све Своје законе устројио на темељу љубави – о њу је окачио све врлине и спасење и свима без изузетка је заповедио да љубави имају. Дакле, уколико је једнима предао, а другима нијепредао талант, односно оруђа, којима се савршава дело љубави, онда испада да Бог не жели да се неки од људи спасу?! Видите ли докле доводи овакво умовање?

Али, неповерава Бог, рећи ћеш ти, свима талант због тога што предвиђа да би некима, због њихо-

Ови преображени људи, који умножавају талант или душевно, то јест, уразумљујући непресећене, обраћајући заблуделе, укрепљујући верне, избављајући душе од смрти и отржући их из уста адових, или телесно, то јест, помажући потребитима, имајући милосрђе према сиромашнима, примајући странце, посећујући неоћне, штитећи оне којима се неправда чини, заступајући сироту и удовицу, чинећи добро људима, народима и градовима – они задобијају стотруко умножење својих таланата. Такве умножитеље сви људи поштују, сви штите, сви им се до земље поклањају. Такве људе неки од оних којима је учињено добро називају оцима, други их називају браћом, трећи добротворима и спаситељима. Такве људе поштују не само за живота, већ и након смрти и журе да им узврате за доброчинство, изображавајући њихов лик, подижући стубове и постављајући статуе у њихову славу и у знак сећања на врлину и име достојно памћења.

Али погледајмо како зли и лењиви слуга, сакривши Божји талант, лишава се и задобијеног таланта. Богатог шкртицу нико не поштује, сви беже од њега и окривљују га, као среброљупца и суровог човека. Када мудри сакрива дар разума окривљују или као завидљивца или као лењивца или као невештог. Од свештеника који је немаран према испуњавању дужности свештеничког позива одузимају дужну част и поштовање. Сиромаша који никада не одбија да буде услужен презиру или као гордог или као лењивог и нерадника. Такав талант остаје мртав, неделатан и бескорисан онме који га је примио и није га употре-

био већ сакрио. Овако се већ у овоме животу испуњава Господња заповест: „Узмите, дакле, од њега талант“ (Мт. 25, 28).

Браћо и сестре, ова су привремена и од овога света: стога не прилепљујте ваш ум само ка овима, већ га узвисите ка небеским и вечним. Тамо гледајте и награду за умножавање и осуду за сакривање таланта.

Долази час када ће страшни Судија сести на престо славе Своје, а сви свети Анђели и сви од века људи ће стати пред Њега, и књиге ће се отворити и оно што је јавно биће на срамоту, а тајно ће се открити. Тада ће зли и лењиви устрептати, видећи да је сакрио талант који му је дан. Тада ће се изобличити његова злоба и лењост: „зли и лењиви слуго“, рећи ће му страшни Судија. Тада ће се потпуно обнажити од благодати Божје: „узмите од њега талант“! Тада ће бити одлучен од славе Божје: „неваљалога сугу баци те“. Тада ће бити осуђен „у таму најкрајњу; ондје ће бити плач и шкргут зуба“. О тешко ономе, браћо и сестре, који се уопште не труди, да кроз чињење добрих дела ближњима, умножи даровани му талант! Они, пак, који су свој талант умножили, просијаће у шатору Божјем, у светлости светих, у сабору Ангела попут светила. Тамо ће засијати милосрђе и сав сјај њихових добрих дела. Чуће тамо блажени глас: „Добро, слуго добри и вјерни“. Тамо ће за умножење таланата такви бити награђени наслеђем вечног Царства „уђи у радост Господара твога“. Блажен је човек који има милосрђе према своје ближњему, чини му добро и на сваки начин се стара о њему, умножава свој талант!

email: kontakt@manastirpodmaine.org

интернет презентација: manastirpodmaine.org

вог нерада и лукавства, ови постали повод да буду осуђени. Овај одговор никако не може да буде убедљив, јер бојазан од зла које се може догодити никако не може укинути деловање неизмерне Божје доброте. Бог је унапред знао за прародитељски пад, али предвиђање овога пада му није сметало да оплемени творевину. Предвидео је издају апостола Јуде; предзнање, међутим, ове издаје није потрло његов избор у апостолско достојанство. Не слушах ли сваки дан свето Јеванђеље које објављује да Бог није предао талант само онима који су га умножили и затим се спасли, него и оне који

Егоизам је када хоћемо да нам се други обраћају са добротом. Нека нас не жалости супротна појава! Препустимо другима да нам се обраћају онако како сами осећају. Немојмо да просјачимо љубав.

св. Порфирије Кавсокаливић

га је сакрио и потом био осуђен?

Бог је праведн и човекољубив, поједнако жели да се сви спасу. Пошто сав закон и сви Пророци више о љубави (уп. Мт. 22, 40), љубав се пак не испуњава на речи и језику, већ и делом и истином, а оруђе овог испуњавања љубави јесте талант. Стога Бог свима поверава талант, некима више, некима мање, а некима само један, то јест, по мери снаге, какву свако има ради умножавања истих, али ни једног човека Бог не оставља лишеним таланта. Свакоме, пак, предаје талант, не да би га сакрио и био осуђен, него да би га умножио и спасао се. Бог, по својој безмерној човекољубљу, свакоме у руке даје оруђе, средство, начин његовог спасења. Пошто је човек од почетка створен као самовласан, онда они који на-

чине добар избор, умножавају даним талант и спасавају се, док они који изаберу зло, скривају исти и бивају осуђени.

Али који талант поседује, рећи ћете ви, прост, убог и незнатни човек? Пред Богом он има исти онакав талант, какав има и богаташ: и сиромаш и прост и незнатни може да га удвостручи и тоне само као и богати, већ и више од богатог. Ово ће вам се учинити чудно, али је веома праведно, јер Бог не гледа на количину ствари које се дају, већ на усрђе воље која даје. И као што мери силе свакога раздаје талант,

тако и захтева од свакога плод по мери таланата који су му даровани. Жена удовица, која није имала ништа друго осим две лепте, свакако да је била проста, сиромашна и незнатна. Али она је свој талант умножила много више него што су то богати, што је потврдио Сами Владика и Бог свих. Када је видео да многи богати прилажу у храмовну благајну, спазивши и једну убогу удовицу, која је ту ставила две лепте, рекао је: „Заиста вам кажем: ова сиромашна удовица метну више од свију који међу у храмовну благајну“ (Мк. 12, 43) Додао је, пак, и узрок овог необичног мишљења: „Јер сви метнуше од сувишка својега; а она од сиротиње своје метну све што имаше, сву имовину своју“ (Мк. 12, 44).

Проста, незнатна и веома сиромашна била је и сарептска удовица,

а имала је и сироту децу. Уз све то у земљи је била огромна суша и велика глад у Сарепти Сидонској, у којој је живела. Међутим налазећи се и у таквим условима она је имала талант, умножила га, и примила награду за умножавање. Какав је био њен талант? Само зделу брашна и мало уља у крчагу. Ово ли је талант? Заиста је тако. Ово је талант и она га је умножила, нахранивши овим пророка лију. А какву је награду задобила због овога? То, што су се и пророк и она и сва деца њена наситили од овог брашна и уља: „брашно се из здјеле неће потрошити нити ће уља у крчагу нестати докле не пусти Господ дажда на земљу“ (1Цар. 17, 14) и престала је да влада глад. Који је човек у свету простији, незнатнији или сиромашнији од ове две жене? Оне су међутим и поседовале талант и умножиле га и примиле награду за умножавање. Ми, пак, мерећи судове Божје мером нашег расуђивања, веома лесто правимо страшне грешке. Ми гледамо само на количину и вредност дара, а расположења срца и усрђе душе добротинитеља уопште не испитујемо. Бог не мери ни количину нити вредност дара који се приноси већ гледа на расположење срца и произвољење душе. Стога сваки дар који се дарује радносног срца и из чисте љубави, макар био и мали, Бог благонаклоно прима и узима као умножени талант и богато награђује за њега.

Дакле, уколико имаш снаге да омијеш ноге хришћанима, онда имаш талант, а ако и заиста умијеш ноге, тада га умножаваш, јер се такво дело убраја у врлинска (1Тим. 5:10). Уколико имаш усрђа да укажеш путнику на пут, онда имаш та-

лант, а уколико му будеш и сапутник, не само једну миљу, како те моли, већ и две (уп. Мт. 5, 41), по Јеванђељу, тада ћеш умножити свој талант. Уколико имаш могућности да напојиш жеднога чашом студене воде - имаш талант, а уколико га и напојиш, умножићеш свој талант (уп. Мт. 10, 42). Уколико када угледаш човека сиромашног, немоћног или који страда на ма који начин, можеш да се помолиш Богу за њега - имаш талант, а ако ради његовог спасења уздигнеш и руке своје ка небу - умножићеш талант. Реците ми, постоји ли човек који нема ни један од ових таланата? Ко не може или чашом хладне воде, или саветом или речју утехе или кратком молитвом, учинити добро своје ближњем? Ово свако има и свако може да учини. Ово заправо и сачињава и убраја се у умножавање таланата.

Два су средства за умножавање таланата. Умножава се предавањем даље, а умножава се и узвраћањем. Умножава се давањем: јер када богати богато даје милостињу, многе чини богатима; када уметник пажљиво предаје правила уметности, многе чини уметницима; када свештеник поучава речју и делом, многе чини врлинским. Талант се умножава и узвраћањем: јер уколико неко, као добри и верни слуга Божји, умножава мале таланте, које је добио од Бога, он заузврат добија многе. „Добро, слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити“ (Мт. 25, 21). Такав уместо једног, задобија стотину (уп. Мт. 19, 29). Стога видимо да у овом свету умножавање таланата бива и кроз предавање, али и кроз узвраћање.